

BRANNBEFALSNYTT

Medlemsnytt for Norsk Brannbefals Landsforbund

Nr. 4 År 2002 Redaktør: Per Ole Sivertsen

18.04.2002

Sett innsatsledelse i system

Av Guttorm Liebe 01.04.02

Vi mangler ett felles system for "Innsatsledelse" i norske brannvesen. Til tross for at vi er gode til improvisasjons kunst, har vi stort behov for ett felles system etter hvert som antallet fellesinnsatser øker og TETRA nærmer seg. Vi bør kunne lære av andre og vi bør komme i gang med å lage ett felles system snarest.

Organisering av vår redningstjeneste er basert på politiets koordinerende rolle. Organisasjonsplanen ned til fagsjefene er slått fast, men hvordan selve innsatsen skal organiseres sies det intet om. Den naturlige konsekvens av dette er at det er de enkelte nedetatenes ordinære organisatoriske "system" som skal benyttes.

Dette har i seg selv en svakhet, - nedetatene jobber sammen innenfor et begrenset geografisk område, men har i dag innenfor dette området ikke en felles organisatorisk ordning.

"INNSATSLEDELSESYSTEM"

Men, dette er ikke temaet ved denne anledning.

Temaet er at vi innenfor brannvesenet heller ikke har et felles organisatorisk system for hvordan vi organiserer våre egne hoved- og støttestyrker ved større hendelser.

Et innsatsledelsessystem (for øvrig et dårlig uttrykk som vi burde finne et bedre ord for) består blant annet av:

- Énsartet terminologi
- Entydig definerte kommando/ ansvarsnivåer
- Beskrivelse av hvordan organisasjonen skal escalere (det vil si vokse opp-over og med stabsfunksjoner, etter hvert som den trinnvis øker i bunnen)
- Grenser for kontrollspenn
- Krav til kompetanse på de ulike funksjonene/ rollene
- Entydig kopling mot sambandssystemet

Forsvaret har nødvendigvis samme behovet, og jeg antar at forsvaret har et velutviklet system, dog beregnet på krigssituasjoner.

I vårt naboland, Sverige, forsøker de å løse noen av disse manglene ved å beskrive de ulike funksjonene som alltid må finnes:

- Normativ komponent
- Strategisk komponent
- Operasjonell komponent (taktisk nivå)
- Koordineringskomponent
- Kommando over den enkelte enhet (taktisk nivå)

FEU, Føderasjonen av brannbefalsforbund i Europa, har sluttet seg til denne innfallsvinkelen, fordi det muliggjør felles forståelse av hvem som har hvilken myndighet under innsats.

Det mest utviklede sivile system finner vi i vestre delene av USA, hvor de har kommet fram til en sammenheng mellom det de kaller "Incident Command System" (ICS) og nivået høyere opp "Incident Management System". Selv et så konservativt land som England, har begynt å lage standard manualer for et ledelsessystem tilsvarende ICS.

ETT FELLES SYSTEM FOR NORSE BRANNVESEN

Vi har økende behov for ett felles innsatsledelsessystem:

- I dag improviserer vi byggingen av en voksende organisasjon ved store hendelser
- Vi får stadig flere felles innsatser med nabobrannvesen
- Vi har oppgaver utenfor redningstjenesten hvor vi selv skal organisere store styrker (eks.: akutt forurensing og skogbrann)

Forskriften om organisering og dimensjonering av brannvesenet tar ikke for seg denne problemstilling. Så vidt jeg har kunnet lese av brannskolens kompendier, finnes ikke dette som tema på brannskolen heller.

TIDSPUNKTET ER NÅ

Tiden er mer enn moden for å ta tak i dette, - **ett felles organisatorisk system for brannvesenets styrker innenfor selve skadestedet.**

- Direktoratet for brann- og elsikkerhet burde engasjere seg, fordi én felles måte å organisere store innsatser på er et nasjonalt anliggende
- Norges brannskole holder i disse dager på å gå gjennom sine læreplaner, noe som i seg selv er en given anledning
- TETRA er under utprøving, og dette sambandssystemets gruppeinndelinger må være tilpasset den organiseringen vi har behov for og ikke omvendt.

ARBEIDSGRUPPE?

Den vanligste måten å løfte en slik "stein" på er å oppnevne en arbeidsgruppe bestående av interessenter. NBLF har særlige interesser, fordi samtlige medlemmer har en eller annen lederrolle og ved alle større akutte hendelser er det våre medlemmer som må vise sine kunster innenfor improvisasjon. Forsvaret er sannsynligvis et sted å hente kunnskap. Målet er et nasjonalt system, som ikke bryter med de som utvikles i Europa for øvrig, - DBE må derfor ikke bare delta, men sette seg i førersetet. Brannskolen vil få den viktigste oppgaven hva angår å implementere systemet, og må av den grunn være tung deltager.

Oppfordringen er herved gitt.

Det er penger nok, - men brukes de riktig?

Av Guttorm Liebe 01.04.02

Å få etablert en utdanningsordning for deltidsbrannmenn en sannelig på tide. Det er en skam for en velutviklet nasjon å ikke ha orden på utdanningen av mannskap som skal brukes i akutte innsatser, og det i år 2002. Penger er det tydeligvis mer enn nok av: Regjeringen bevilget 97 mill. kroner straks etter 11. september 2001 til sivil beredskap(!) og nye nasjonale krav til utrykningsførerbevis er nettopp innført, mens det så langt ikke er bevilget "faste" midler til utdanning av primærstyrkene (deltidsbrannmenn) for å kunne gjøre primærinnsatsen.

Det har liten hensikt å påpeke behovet for utdanning av deltidsbrannmenn i Norge til NBLFs sine egne medlemmer. De kjenner behovet så inderlig vel og føler hvordan denne skoens trykker. Men, det virker som om vi må få dødsfall og alvorlige skader eller ulykker blant våre deltidsansatte brannmenn før våre beslutningstakere erkjenner behovet.

DET ER PENGER NOK

Argumentet om manglende penger holder ikke lenger, det har Regjeringen selv fortalt oss gjennom sin beslutning å, over bordet, bevilge 97 mill. i begynnelsen av oktober 2001 til akutte tiltak innenfor det sivile beredskap som følge av terrorhandlingen 11. september i USA.

Handlekraft?

Hvis man (les Regjeringen) har behov for å markere handling, er det tydeligvis ikke mangel på penger. Dersom dette beløpet i stedet hadde blitt bevilget til det foreslåtte opplegget for utdanning av deltidsbrannmenn, ville hele utdanningen vært finansiert i 10 år framover!!!!

Pengene hadde i så fall blitt benyttet til noe fornuftig, på lokalt nivå, til de mannskap som alltid vil måtte ut og være i første linje ved slike hendelser og sist men ikke minst, dekket et nøkternt behov.

Jeg tror ikke at det bare er erkjennelsen av behovet for utdanning av våre førsteinnsatsstyrker som mangler, og ikke minst, - å igangsette en reform som har vært diskutert i årevis gir ikke akkurat de store overskriftene som vitner om handlekraft.

Er feilprioriteringer er blitt en vane?

Etablering av Sivilforsvartets FIGer viser for så vidt også at det alltid har vært penger nok. Etableringen av FIGene var isolert sett et riktig tiltak, og har betydd svært mye for utnyttelsen av Sivilforsvarets personell og utstyr. Men det kan settes et stort spørsmålstegn ved om det var riktig å gi sekundærstyrkene utdanning i stedet for primærstyrkene. I den totale sammenheng er dette den korrekte problemstilling. Så lenge det er skattebetalernes penger som benyttes, må slutte å akseptere argumenter som viser til ulike (offentlige) pengekilder.

Utrykningsførerbevis - nok en feilprioritering?

For en måned tid siden ble innført krav til særskilt kompetansebevis for førere av utrykningskjøretøy. Dette er isolert sett også et bra tiltak, fordi det er større sannsynlighet for utrykningskjøretøy å bli involvert i en ulykke enn de fleste andre kjøretøy.

Men prioriteringen virker unektelig noe merkelig. Det skal altså kreves ca. 80 timers opplæring og bestått prøve for å få lov til å kjøre brannbilen fram til et brann-/skadested, mens det ennå ikke stilles utdanningskrav overhodet til primær oppgaven som skal løses!

Må vi slutte å være høflige?

Vi, ledere såvel som mannskap, i norske brannvesen har tradisjon i å være rimelig nøkterne. Dette bør vi fortsette med. Vi har også tradisjoner i å være positivt innstilt til alle gode beredskapsmessige tiltak. Det bør vi slutte med.

Ved ethvert nytt tiltak innenfor sivil beredskap eller skadeforebyggende virksomhet bør vi stille oss et par grunnleggende spørsmål: Er tiltaket fornuftig bruk av penger for samfunnet? Finnes andre tiltak som gir bedre effekt? Vi bør ikke bare spørre oss selv om dette, men si i fra, når prioriteringene er åpenbart feil, - helt uavhengig av hvilken offentlige kilde som skal betale.

I dag er det klinkende klart hva som bør prioriteres høyest innenfor det sivile beredskap: **Utdanning av deltidsbrannmenn!!**